

کنفرانس گوادلوپ

کنفرانس گوادلوپ (زبان فرانسوی: *Conférence de Guadeloupe*) یا نشست گوادلوپ جلسه‌ای بود که از ۴ تا ۷ ژانویه ۱۹۷۹/۱۴ تا ۱۷ دی ۱۳۵۷، میان رؤسای دولت ۴ قدرت اصلی بلوک غرب (آمریکا، انگلستان، فرانسه و آلمان غربی) در جزیره گوادلوپ برگزار شد و یکی از موضوعات اصلی آن بررسی وضعیت بحرانی ایران در آن دوران -آخرین روزهای پیش از انقلاب ۱۳۵۷- بود.

از راست به چپ: کالاهان، ژیسکار دستن، کارتر و اشمیت در کنفرانس گوادلوپ

این جلسه به میزبانی والرئ ژیسکار دستن رئیس‌جمهور وقت فرانسه در جزیره گوادلوپ که یکی از شهرستان‌های فرادریایی فرانسه در دریای کارائیب است، برگزار شد. در این جلسه، جیمی کارتر رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا، جیمز کالاهان نخست‌وزیر بریتانیا، هلموت اشمیت صدراعظم آلمان غربی و خود ژیسکار دستن حضور داشته‌اند. در این جلسه در مورد قریب‌الوقوع بودن سرنگونی محمدرضا پهلوی شاه ایران توافق حاصل شد اما در مورد نتایج و مذاکرات دیگر این نشست روایت‌های متفاوت و متناقضی مطرح شده‌است.

به گفته **منوچهر گنجی** در این جلسه ژیسکار دستن این نظریه را مطرح کرده بود که «بهتر است شاه هر چه سریعتر ایران را ترک کند» و جیمی کارتر بعدها در خاطراتش نوشته بود که او در آن جلسه حمایت بسیار کمی از شاه از رؤسای ۳ دولت دیگر مشاهده کرده و همگی آن‌ها متفق القول بوده‌اند که شاه باید در سریعترین زمان ممکن از ایران خارج شود. **ویلیام شوکراس** هم از خاطرات **روزالین کارتر** نقل می‌کند که اشمیت و کالاهان در این جلسه بر موقعیت بسیار ضعیف شاه تأکید داشته‌اند.^[۱]

اما ژیسکار دستن در مصاحبه با **روزنامه توس** در سال ۱۳۷۷ گفته بود که «تنها کشوری که در این جلسه زنگ خاتمه حکومت شاه را به صدا درآورد نماینده آمریکا بود و معتقد بود وقت تغییر حکومت ایران است به طوری که همه ما متحیر و متعجب شدیم. چون تا آن‌جا که ما مطلع بودیم آمریکا پشتیبان حکومت وقت ایران بود...» به گفته او جیمی کارتر در این جلسه اصرار داشت که هیچ امیدی به بقای حکومت شاه نیست و او از این حکومت حمایت نخواهد کرد و احتمال برقراری یک حکومت نظامی را می‌داد و نخست‌وزیر انگلیس نیز با کارتر در مورد لزوم خروج شاه از ایران هم عقیده بود ولی او و هلموت اشمیت به یک تحول صلح‌آمیز امید داشته و از نظریه آمریکایی‌ها غافلگیر شده بودند.^{[۲][۳]}

محمدرضا پهلوی که ایران را ترک کرده و در **مصر** به سر می‌برد می‌گوید: کارتر بود که به او اشاره کرد اگر در برابر تظاهرکنندگان و اعتصابات شدت عمل نشان دهد نمی‌تواند روی حمایت آمریکا حساب کند. شاه افزوده بود مخالفان او که متوجه این قضیه شده بودند بر شدت مخالفت و تظاهرات خیابانی و اعتصابات افزودند و اکثریت ساکت و بی‌تفاوت جامعه را هم به حرکت درآوردند و امور کشور فلج شد. به نوشته تایم، شاه گفته بود: کارتر تصور می‌کند که دیگر نیازی نیست که ایران ژاندارم خلیج فارس باشد و این کار را ناوگان آمریکا بدون واسطه (بدون ایران) هم می‌تواند انجام دهد. به علاوه، جیمی کارتر گمان می‌کند که شاه تنها یک نفر است و با رفتن او، ایران متحد آمریکا باقی خواهد ماند و سد گسترش نفوذ مسکو در آسیای غربی و جنوبی نخواهد شکست. آینده ثابت خواهد کرد که چنین نخواهد بود.

محمدرضا پهلوی در مصاحبه دیگری کارتر را فاقد تفکر سیاسی و فاقد احاطه بر رویدادهای تاریخ حتی تاریخ قرون ۱۹ و ۲۰ خوانده و گفته بود سیاست کارتر به دلیل بی‌اطلاعی از گذشته ملل، تفاوت فرهنگها، روانشناسی و رفتار آنها و ضعف تحلیل اوضاع جاری جهان و پیش‌بینی آینده، تحت تأثیر تلقین و نفوذ اطرافیان خود بویژه **برژینسکی** ضد روس برای آمریکا در دراز مدت مشکلات متعدد خواهد آفرید که رفع آنها نیاز به هزینه کردن صدها میلیارد دلار و حتی تحمل تلفات دارد. در پاسخ به این پرسش که چرا یک شاه باید به توصیه رئیس دولت دیگر عمل کند و وطن را در لحظات حساس ترک گوید، گفته بود ترسیدم ایران منزوی و ایزوله شود و هر آنچه را که به دست آورده بودیم از دست بدهیم.

محمدرضا پهلوی پس از ترک ایران، یک بار هم گفته بود که کارتر مذاکرات محرمانه سران غرب در **گوادالوپ** را که قرار بود درباره چین و شوروی باشد به بحث درباره ناآرامی‌های ایران تبدیل کرده بود و نظر موافق شرکت کنندگان را به رفتن وی از ایران جلب کرده بود. شاه گفته بود که این اطلاعات را از منابع نزدیک به صدراعظم آلمان که در مذاکرات گوادالوپ شرکت کرده بود و نظر دیگری داشت به دست آورده بود و در این جلسات، ژیسکار دستن رئیس‌جمهور فرانسه از نظر کارتر حمایت کرده بود زیرا که فرانسه به ایران بدهکار بود و می‌خواست که به صورتی این پول را پس ندهد. دولت لندن هم از زمانی که او، دیگر دیکته‌های دولت لندن را نمی‌نوشت کمر به دشمنی با او بسته بود.^[۴]

1. Manouchehr Ganji (۲۰۰۲), *Defying the Iranian revolution: from a minister to the Shah to a leader of resistance*, Greenwood Publishing Group, Page ۳۵, شابک ۹۷۸۰-۰-۲۷۵-۹۷۱۸۷-۸
2. گفتگو از پرویز شهنواز (۲۳ شهریور ۱۳۷۷), «گفتگوی توس با ژیسکار دستن میهمان همیشگی ایران: آمریکا زنگ خاتمه حکومت شاه را به صدا درآورد», روزنامه توس، سال ششم (۴۴)، ص. صفحه ۶ (بین الملل)
3. مهرداد فرمند (۲۰۲۰-۱۲-۰۴). «ژیسکار دستن و انقلاب ایران» <https://www.bbc.com/persian/world-5517> (6821). بی‌بی‌سی فارسی. دریافت شده در ۲۰۲۰-۱۲-۰۴.
4. تاریخ ایران و جهان / کیهانی زاده- برگرفته از متون ادبی قرن حاضر/ 28 ژانویه

پیوند به بیرون

- کنفرانس گوادلوپ در وبسایت مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی (<http://www.ir-psri.com/Show.php?Pa>) (ge=ViewArticle&ArticleID=171)

برگرفته از «https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=کنفرانس_گوادلوپ&oldid=35045001»

